

Baltijas Semkopis.

Apsteļejams:

„Baltijas Semkopja” Administrācija, Ahr-Rīgas Raikū-eelā № 14, Puļķiņu Gēberta un beebra grahmatu-bodē. Beļ tam Rīgā: Šilling'a, Kapteina un Luķawa grahm.-bodis un pee kopm. Verchenborffa l., piļ. Raikū-eelā № 13. Zitās pilsetās; wifas gr.-bodis. Uf laukeem: pee pag.-walb. mahjitateem, skolotajeem, ic.

6. gads.

Rīgā, 17. septembrī.

Makfa ar peefuhthfchannu par waffi:

Ar Peelikumu: par gadu 4 rub., beļ peelik. 2 rub. 60 l.
Ar Peelikuma: par 1/2 gadu 2 r. 20 l., beļ peelik. 1 r. 40 l.
Makfa eļpebijija un grahmatu bodēs fanemot:
Ar Peelikumu: par gadu 3 rub. 50 l., beļ peelik. 2 rub.
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 r. 80 l., beļ peelik. 1 r. 10 l.
Peelikums ween par gadu 1 r. 50 l., par 1/2 gadu 80 kap.

№ 38. Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedēlas isnahf Peelikums ar stahsteem un derigu laika-kawekli; **1880.**
makfa 1 rub. 50 kap. par gadu, 80 kap. par pusgadu.

Jelgawas Latweefchu beedribas Kahrtibas-rullis,

apstiprinats no pirmās general-fapulzes 1880. gada 10. junijā, dibinajotees uf statutu pamata-nofazijumeem.

I. Beedribas waldbiba.

§ 1. Beedribas buhshanas walda:

- a) general-fapulze (statutu § 61);
- b) runas-wihru fapulze (st. §. 25);
- c) preefshneeziba (st. § 29);
- d) rewifijas-komifija (statutu § 24 un 26, peefshm. 2).

§ 2. Beļ beedribas statutu § 25 un 29 runas-wihreem ir at-kauts, jo labafas kahrtibas uftureshanas un beedribas lifumigo mehrku feknefhanas deht peļ waijadsibas eezelt ihpafshas komifijas, kurahm alafch runas-wihrs ir par preefshshdetaju. Uf wiju wifsi runas-wihreem, statutu § 2 un 46—51 ispidishanas deht, ja-eezet:

- a) rafshneezibas nodata;
- b) teatra-komifija un
- c) kahrtibas-komifija.

1. General-fapulze.

§ 3. Pee beedribas lozeklu general-fapulzes nem dalibu wif ihstenee beedri, kas nofazita laika (kahrt. rul. § 30) aifmafajufchi fawu gada-naudu, un goda-lozekli.

§ 4. General-fapulzes wara un spreedumu robesshas ir nodibinatas zaur statutu § 61. Beļ tam wina fawa gada-fapulze (st. § 61, pte 1 eezet runas-wihrus (st. §§ 25 un 26) un rewifijas-komifijas lozeklus (st. §§ 24 un 26, p. 2).

§ 5. Kahrtigo general- jeb gada-fapulzi (st. § 61, pte 1) fa-fauj runas-wihri ja wehlu tad diwi nedēlas preefsh 19. februara zaur fludinajumu, kas ne wehlf ka diwi nedēlas preefsh fapulzes fanahshshanas-deenas peefitam beedribas mahja un isfludinams weena Latweefchu laifrafsta. Sludinajuma japeefshme, kad, kur un kadeht fapulze teel fafaukta.

§ 6. Ahrfahrtigās general-fapulzes (st. § 61, p. 2) war fafaukt kura katra laika tani kahrtiba, kas mineta preefshaja §, waj runas-wihru fapulze peļ fawa spreeduma un ari tad, kad ne mafaf ka beedru desmita data zaur rafstu to pagehr, waj ari beedribas presidents no fewis ween, kad tas to atshst par waijadsigu.

§ 7. General-fapulzes wada presidents, bet kad wifsh apfuhdjets waj kahda fwariga kawekla deht newar buht kahrt, tad I. wihze-presidents, un kad ir shis tahbu pat kaweklu deht fapulzi newar wadit, tad II. wihze-presidents. Beļ te nofazita wadona kahrtbuhshanas general-fapulzes newar buht.

§ 8. Katram ihstenam beedrim, kas pee general-fapulzes peedalahs, jausrahda gada-kahrte un beļ eerunas japaflaufa fapulzes wadona nofazijumeem, kas shimejshs uf kahrtibas uftureshannu.

§ 9. Sapulzes wadonis to atklah isflaidrodams fapulzejshanas zehloni jeb eemeflu, paslubina no wina nofazito deenas-kahrtibu, at-kauj tad peļ kahrtas katram lozeklim kas to wehlahs, isteift fawas domas, bet luhfo, ka runatajs alafch paleef pee leetas un atgahdina to, ja tas no tahs nomalahs. Kas diwi reijas wetti atgahdinats, tam fapulzes wadonis pee treshas reijas war aifleegt fapulze runat, waj nu tilai tani pascha leeta, waj uf wifu tahs deenas fapulzes laifu.

Ja apfauktajs shim nofazijumam pretojshs, tad presidents jeb wina weetneefs fapulzei beļ debatehm leel nobalfot, waj un uf zif ilgu laiku pretineefs pee fapulzhm naw peelafshams. Lai debates pahrspreeshamās leetas newilltos pa daudh ilgi, tad presidents ja waijadsigs, runatajus ufraksta peļ kahrtas un nofafa, zif ilgi katram wehl at-kauts runat. Beļ shi laika ne weens, kas jau runajis, tani leeta wairs newar runat, un kad wif peerakfitee peļ kahrtas isrunajufshees, tad fapulzes wadonis debati flehds, isflaidro leetu ari no fawas pufes un leel nobalfot peļ statuds nofazitās kahrtibas.

§ 10. Sapulzes wadonis to kura katra briedi war flehgt, jeshu deenas-kahrtiba wehl nebuhtu ispidita. Ja fapulze domā, ka wifsh to nepareifi flehdsis waj nekahrtigi wadijts, tad ta wina nahfoshā general-fapulze zaur rewifijas-komifiju war faukt pee atbildibas, bet tilai tad, ja beedru 10. data to zaur faweem parafsteem pagehr.

§ 11. General-fapulzes ispredumi jaeraksta protokolu grahmatā, fapulzes beigās tai ja-islafa preefshā, par ko ihpafchi japeefshme, un tad japarafsta no fapulzes wadona, no kahrteshshchem preefshneezibas lozekleem un no beedribas rafstu-wedeja.

§ 12. General-fapulzes ne weena leeta newar nahf pahrspreeshanā, kas jau naw pahrspreesta runas-wihru fapulze, beļ ween tanis gadijums:

- a) kad rewifijas-komifija gada-rehlinumu leeta ko leel preefshā;
- b) kad beedru desmita data zaur rafstu ko wehlahs (st. § 61, 2,a);
- c) kad pascham fapulzes wadonim kas preefshā zelams, beidstot
- d) kad kahds beedris grih shchlotees, ka wifsh pretikumigi isflehgts, jeb luhds lai tam isflehgshanas deht kauj attaisnotees.

Wifas leetas, kas general-fapulzei teel zeltas preefshā, beļ ween sem e minetas, wiswehlfalais diwi nedēlas preefsh noliftās fapulzes deenas ar rafstu jaefneefs beedribas presidentam waj wina weetneefam, kas to, ja waijadsigs, leel preefshā runas-wihru fapulzei. No shi peenahlumā ari rewifijas-komifija naw atfwabinata.

§ 13. General-fapulzes ispredumi, jo tee notifufchi peļ statuta un shchem preefshrafsteem, ir wisgaligi, un kahda wehlfata general-fapulze tos newar pahrtafit jeb atzelt, eefam gads naw pagahjis, rehlinot no spreedumu deenas. — General-fapulzei ir teeftiba, katru reisi peļ waijadsibas eezelt ihpafchu komifiju un tahs eepreefshigai pahrbaudishanai nodot dahshas leetas, kas general-fapulzei zeltas preefshā un kuras wina beļ tahdas shfshas pahrbaudishanas negrib isspreest.

2. Runas-wihru fapulze.

§ 14. Beļ statuta 25. § gada-fapulze eezet 30 beedribas preefshneefus jeb runas-wihrus uf 3 gadeem, bet ar to nofazijumu, ka no teem ik gada 10 isstahj, kuru weeta tapat 10 runas-wihri no jauna teel eezelti. Isstahjusshos war atfal eezelt. Pirmajās diwās gadās isstahjshs tee, kam pee eezeshshanas bijis mafaf balfu, peļ tam jaeeehro amata wezuma kahrta tahdā wifse, ka alafch isstahjshs tee 10 runas-wihri, kas trihs gadus amatā jau bijufchi.

Peefshmejumš: 10. junijā 1880. notifufshās zeshshanas paleef fpehfa lihds pirmai gada-fapulzei peļ 1881. gada beigahm.

§ 15. Runas-wihru fapulzei ir shahdas teeftibas un peenahlumš: Wina

- a) ispilda, fawas waras robesshās, general-fapulzes ispredumš;
- b) ufnem ihstenos beedrus (st. § 13);
- c) nospreesh par wifshm beedribas ekonomifshhm waijadsibahm, un par zitahm beedribas leetahm, kas nepeeder preefsh general-

ſapulzēs, bet ſewiſchki par tahm, kas peeminetas beedribas ſtatutu paragrafēs 1, 2, 3, 5, 7, 17, 20, 23, 32, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 59 un 60. Stur waijādfigs, wina ſchos ſawus ſpreedumus apſtiprināſšanas deht leef preeſchā general-ſapulzei.

Peefihmejum 1. Runas-wihru ſapulze, pehz ſaweem ſahrtigi motiweerejameem ſpreedumeem un bej general-ſapulzēs atlaufšanas, il gada pa wiſam tīfai 300 rublu war iſdot pahraf par apſtiprinato budſchetu. 1880. g. budſchets naw ſaſtahdams.

Peefihmejum 2. Statutu 20. § ir tā ſaprotams, ka beedreem un wīnu ſamilijas lozekteem tīfai tad brihw bej maſſas peedalitees pee ballem un weefības-wakareem, kad tahdas balles un tahdi wakari no wīneem paſcheem un uſ paſchu rehkinumu, jebſchu gan ar runas-wihru atlaufšanu, beedribas mahjā teef iſriſkoti. Bet pee wīneem paſchas beedribas iſrihkojumeem iſſienee beedri un wīnu ſamilijas, kā ari weefi war peedalitees tīfai par to maſju, ko runas-wihru ſapulze katru reiſi noſajās. Atſwabinati no ſchīs maſſas ir tīfai godalozekli, wīi runas-wihri un no wīneem eezeltee ſahrtibas uſ-raugi, tadeht ka tīf pat ſcheem kā ari runas-wihreem jagahdā par ſahrtibas uſtureſšanu, nebuht ne-eewehrojot, ka wīneem beedribas labumā tīf daudj to kaweklu un tehrinu.

Peefihmejum 3. Tadeht, ka runas-wihru ſapulzei ir teefiba jaunus lozeklus uſnemt, tad wīnai ari teefiba, beedribas lozeklus, kas no general-ſapulzēs naw eezelti kahdā amata, no tahs iſſleht, tīf ka tahds ſpreedums apſtiprināſšanas deht jaleef preeſchā general-ſapulzei (ſt. § 47). Lihds ſchi ſawu ſpreedumu iſſajijufi, iſſlehtām beedrim naw brihw beedribas namu apnēket jeb pee beedribas iſrihkojumeem peedalitees. Turpretim amata-wihrus, ko general-ſapulze eezehluſi, tīfai ſchi war iſſleht uſ runas-wihru ſapulzēs preeſchlikumu. Apwainoteem pilna teefiba, ſewi general-ſapulze aiſſahwet un attaiſnotees, tadeht tee uſ to uſaijinami.

§ 16. Runas-wihri ſanahk a) ſahrtigās ſapulzēs no wīneem paſcheem noſakamā deenā un ſtundā reiſi par mehneſi; b) ahrſahrtigās ſapulzēs — kad preſidents waj tas, kas wina weetā, tos ſaſauz.

§ 17. Runas-wihru ſapulzēs ſpreedumi tīfai tad ir ſpehlā, kad pee tahs peedaliuſchees wiſmaſaf 15 ſchīs ſapulzēs lozekli un kad to wadijis preſidents waj wina weetā I. jeb ſchi weetā II. wihze-preſidents. Kad waijadfigais runas-wihru ſkatts ſahrtigā waj ahrſahrtigā ſapulzē naw atnahjis, tad noſpreeſhamās leetas ar pilnu ſpehku teef noſpreeſtas nahkoſchā ſahrtigā, waj ne ahraki tā diwi nedeku laikā ſaſaujamā otrā ahrſahrtigā ſapulzē, weena alga, jil runas-wihru tad ſanahluſchi, jo ir tad neatnahkoſchee runas-wihri teef tā uſluhſoti, ka wīni tahdeem ſpreedumeem peekriht un tadeht ari par teen ir pilnigi lihdsatbildigi. No tahdas lihdsatbildības atſwabina tīfai ſlimiba, aiſzetoſchana un preeſch ſapulzēs ſanahſšanas preſidentam peefuhitīs rakſis, kurā no runas-wihra iſſkoidrojams, kahdu zitu eewehrojamu kaweklu deht tas newar atnahk. — Ahrſahrtigās runas-wihru ſapulzēs preſidents war ſaſaukt waj zaur ſludinajumu kahdā laikraſtā, waj runas-wihrus paſtnojot teefcham no ſewis.

§ 18. Runas-wihru ſapulſchu atklaſšanas un ſlehgšanas deht un ſahrtibas uſtureſšanas un debatu ſinā ſchinis ſapulzēs preſidentam waj wina weetneekam ir tahdas pat teefības un peenahkumi kā general-ſapulzēs, tīf ka pretigo runas-wihru ween weenigi ar general-ſapulzēs apſtiprinajumu uſ kahdu laiku war iſraidit no runas-wihru ſapulzēm. Bet ja wiſch iſturahs tīf nehahrtigi, ka ſapulze ſawde darbēs kuhu trauzeta, tad par tahdu notikumu tuhdaļ jauſnem protokols un wainigajs no preſidenta ja-uſaijinā, lai iſeet ar labu; ja wiſch ir tad nepaſlauſa, tad ſapulze uſ kahdu brihdi waj pa wiſam ſlehdſama un notikums ſaſino tuhdaļ pirmai general-ſapulzei, kurā uſ runas-wihru preeſchlikumu wiſgaligi noſpreeſch, kas ar ſahrtibas trauzetaju daramo.

3. Preeſchneeziba.

§ 19. Pehz ſtatutu 29. § runas-wihri iſ ſawa pulka uſ gada laiku un alaſch preeſch 19. februara iſwehl ſchahbus preeſchneezibas lozeklus:

- a) beedribas preſidentu;
- b) I. wihze-preſidentu;
- c) II. wihze-preſidentu;

- d) I. rakſtu-weedeju;
- e) II. rakſtu-weedeju;
- f) rentmeiſtaru;
- g) rehkinu grahmatu weedeju;
- h) beedru ſinataju;
- i) ekonomijas un beedribas mahju pahrluhku;
- k) rakſineezibas nodalas preeſchneeku;
- l) teatra-komiņas preeſchneeku;
- m) ſahrtibas-komiņas preeſchneeku;
- n) bibliotekaru.

Runas-wihreem pehz paſchu atihšanas ir brihw, diwi waj wairaf amatus uſtizet weenai perſonai.

§ 20. Augſchējā § minetee preeſchneezibas lozekli kopā, bet alaſch tīfai ſem preſidenta waj wina weetneeka t. i. I. wihze-preſidenta un kad ir ſchīs newar buht klah, tad ſem II. wihze-preſidenta wadišanas, ir eſſekutiwā jeb iſdaroschā komiteja, kurai peenahlahs iſpildit general-ſapulzēs un runas-wihru ſapulzēs ſpreedumus; ſagatawot tahm eefneedſamos preeſchlikumus; ſaſtahdit budſchetu un rehkinumus; ſtingri waktet, ka nekuhtu beedribas ſtatuti pahrkahpti un winas teefības aiſnemtās, un ka wiſā ſinā tīktu uſtureta laba ſahrtiba. Wiſas leetas, ko ta ſchinis robeſchās no ſewis newar iſſpreeſt, wina leef preeſchā runas-wihru ſapulzei un zaur ſcho, ja waijadfigs, general-ſapulzei.

§ 21. Preeſchneezibas lozekli ſapulzejahs pehz waijadſības uſ paſchu nolemšanas ſahrtigās, un uſ preſidenta waj wina weetneeka uſaijinajumu ahrſahrtigās ſapulzēs, pehz tahs ſahrtibas, kas noſajita preeſch runas-wihru ſaſaušanas.

§ 22. Preeſchneezibas jeb eſſekutiwās komitejas ſpreedumi, tanis 20. § noſajitās robeſchās, ir ſpehlā, kad wiſumajakais ir klah 5 lozekli.

§ 23. Ta ſahrtiba, kas eewehrojama runas-wihru ſapulzei, der ari preeſchneezibai.

§ 24. Preeſchneezibas lozekleem katram par ſewi ir ſchahdas teefības un ſchahdi peenahkumi:

1) beedribas preſidents ſaſauz augſcham minetēs gadījumēs, atklaſj, wada un ſlehdj il reiſas general- un runas-wihru ſapulzēs un preeſchneezibu ſehdejumus; ſanem wiſus eenahluſchos un parakſta wiſus iſſuhstamos rakſtus, dokumentus un zitus papihrus, tapat pehz runas-wihru ſapulzēs ſpreedumeem aiſmaſajamos rehkinumus; bej wina parakſta ne weena rakſta beedribas wahrā newar iſſuhit un ne weena rehkinuma no beedribas mantas aiſmaſat. Wīnam ir wīrs-pahraudības teefiba par ſahrtibu beedribas mahjā un ſapulzēs un ſchīni ſinā wīneem beedribas lozekleem un amata-wihreem japaſlauſa wina noſajijumeem, ja tee tīf naw pret ſtatuteem un ſcho ſahrtibas-rulli. Beidjot wiſch ſawa amata pehz it wiſur aiſſahw beedribu uſ ahrpuſt, ja weetneeku pulks waj general-ſapulze neatron par waijadfigu, kahdā gadījumā eezelt ihpaſchu pilnari, waj zitu ko noſajit.

2) I. wihze-preſidents un kad ſchīs kahda eewehrojama kawekla deht to newar, tad II. wihze-preſidents eestahjahs preſidenta weetā ar wiſam wina teefibam un peenahkumeem wiſds tanis gadījumēs, kad preſidents pats eewehrojamu kaweklu deht kahdu amata-darbu neſpehj iſpildit waj kad wiſch kahdu amata-darbu weenam waj otram wihze-preſidentam kā ſawam weetneekam uſdod iſpildit. Bet ſcheem beidsamajem ne uſ kahdu wiſi naw teefības, uſ ſawu roku, bej wina ſinas un atlaugas waj bej tahdas waijadſības, fur buhtu jahihstahs ka beedribai par ſaunumu ko noſawehs, eejaultees wina darišanas. Ja preſidents wehlahs, tad runas-wihru ſapulze weenam no abeem wihze-preſidenteem war uſtizet tekoſchās darišanas, kā p. p. papihru, wehſtuku zc. ſanemšanu, kas uſ beedribas wahrdu eenahk waj par paſtu, waj ſitadi, ſinu ſanemšanu un laišanu zc., bet ar to noſajijumu, ka par wiſu, kas no tekoſcho darišanu iſpilditaja iſdarits waj ſanemts, preſidentam tuhlit pee wina pirmās atnahšanas jadara ſinams un janodod tahlakas nolemšanas deht.

3) Rakſtu-weedeji pehz nolihguma ſawā ſtarpā ſagatawo wiſus beedriaas rakſtus, wed grahmatu par eenahluſcheem un iſſuhiteem rakſteem un parakſta ſchos pa weenam lihdi. Protokolu rakſiſchana it wiſās ſapulzēs peekriht I. rakſtu-weedjam, bet kad wiſch pee tam aiſlawets, tad wina weetā eestahjahs II. rakſtu-weedejs.

4) Rentmeiſtars walda beedribas naudas mantu pehz general- un runas-wihru ſapulzēs ſpreedumeem un pehz preeſchneezibas uſde-

wumeem. Ne meena rehkinuma wiņš neparakstāt, ko prezidents vajāchi weeteeks nam parakstīt.

5) Grahmatu medejs wēd tā faukto leelo-grahmatu un noflehdj mehnešča un gada-rehkinumus.

6) Beedru-šinatajs wēd šaidru šarakstu jeb grahmatu par it wišeem beedreem, šanem no teem nofajito eestahšanahs un gada-makšu un isdod wineem gada-šahrtis.

7) Ekonomijas un beedribas mahjokta preekšneeks wēd pilnigu inwentaru par beedribas kustinamo mantu un pahrluhtu par beedribas mahjokli šaimneezibas šinā.

8) Rakstneezibas nodatas preekšneeks wada komišju, kuras ušdewums ir, rakstneezibas šinā gahdat par statutu 2. § ispidišchanu un par derigu rakstu un grahmatu isplatišchanu Latweešču walodā. Par šchihs komišjas dibinašchanu un darbošchanos winas preekšneeks šawā laika eesneegs ihpašču preekšlikumu.

9) Teatra komišjas preekšneeks wada komišju, kuras ušdewums ir gahdat par teatra israhdišchanu uš beedribas rehkinumu un Latw. walodā, pehz statuta nofajjumeem. Bej ziteem lozekleem, kas no paščas komitejas teel ušnemi, pee tahs peeder šawa amata pehz rakstneezibas nodatas preekšneeks un weens runas-wihru šapulzes delegats.

10) Rahrtibas-komišjas preekšneeks wada komišju, kuras ušdewumā ir, gahdat par beedribai atwehleteem iŕihkojumeem un tanis ušturet šahrtibu. Šchihs komišjas lozeklus apšiprina runas-wihru šapulze.

11) Bibliotekars gahda par derigu lajamo grahmatu kraš-šchanu un walda biblioteku.

4. Rewišjas-komišja.

§ 25. Reišā ar runas-wihru trešchās dalas atjaunošchanu general-šapulze if gada eezet ari iŕ 3 lozekleem pašahwojšču rewišjas-komišju (st. § 26, pešihm. 2).

§ 26. Rewišjas komišjas ušdewumi ir šchahdi:

- pehz statutu § 23 wina pee runas-wihru šapulzes nem lihdi-dalibu kad janošpreeš, waj kahds preekšlikums, ko grib eesneegt general-šapulzei, ir pret statuteem. Tahdōs gadijumōs prezidents šchihs komišjas lozeklus aizina uš nolikto sehdejumu;
- rewišjas-komišja isdara tahs pehz statutu §§ 42, 43 un 44 no-fajitās rewišjas;
- wina eesneeds general-šapulzei šuhdšibu pret prezidentu tani, šchi šahrtibas-rula 10. § minetā gadijumā; beidsot wina pee gada-rehkinumu un zitadi beidsamajā gadā beedribas waldišchanā atrastās nepareišibas un šawus preekšlikumus gada-šapulzei zet preekšchā un ar to nobeidš šawu amatu, ja neteek no jauna eezelta.

§ 27. Kamehr rewišjas-komišjas lozekli itahw amatā, wini hauda runas-wihru tešibas, šaprotams ne runas-wihru amata-darišchanu šinā.

II. Šahrtibas ušturešchana.

§ 28. Par šahrtibas ušturešchanu beedribas mahjokli, kad iŕihkojumu ne kahdu naw, runas-wihru šapulze šawā laika general-šapulzei liks preekšchā šihus nofajijumus, kas dibinašees uš beedribas iŕihstahm wajjadšibahm un uš peedšihwojumeem. Tagad šhini šinā teel šchā nofajits, ar noluhku uš beedribas statuteem:

- it wiš šahrtigi sehdejumi jadara beedreem šinami zaur šlubina-jumeem, kas isleekami beedribas šofalā, tit drihš ka tas apgahdats;
- pehz statuta isleekamās grahmatas un listes šchim brihšchan, lihds beedribai buhs pašahwigas telpas, ja-isleek pehz runas-wihru šapulzes nofajijumeem tahdā wišē, ka tas pehz eespehšjas wislabat šafkan ar statutu nofajijumeem;
- šahrtibas ušturetaju wahrdi katrā reišā un wajjadšibā pehz preekš-neezišas nofajijumeem teel eerakšiti no prezidenta waj wina meetneeka parakstamā un beedribas telpās isleekamā listē. Šahrtibas ušturetaji walšā ihpašču, no runas-wihru šapulzes ap-štiprinatu šhmi.

§ 29. Šahrtibas ušturešchana pee iŕihkojumeem peekriht šahrtibas-komišjai pehz statutu nofajijumeem (§§ 46—51). Winas lozekli tapat walšā ihpašču šhmi (§ 25, c). — Beedribas general-šapulzes dalibneeki war palikt beš šrahpes-naudas beedribas mahjokli

tanis reišās, kad tahdas šapulzes ir, lihds pulksten 4^{1/2} rihtā — tad jafchirahs. Zil ilgi war wiltēes beedribas šwehtki un ziti iŕihko-jumi, to katru reišu nofaka runas-wihru šapulze pašlubinamā programā, eewehrojot statutu 5. § nofajijumus. Kas par šcho laiku pahri paleef beedribas šlaijās telpās, tam beedribai par labu jamakšā 50 šap. šrahpes-naudas (st. § 5).

III. Beedribas pašahwigee šwehtki.

§ 30. Zaur šcho teel nofajits, ka beedriba — katru reiši pehz runas-wihru šapulzes nofajitā programa — if gada šwinehs šchahdus šwehtkus:

- gada-šwehtkus 19. februari, kā no wišas Kreemijas un šewiŕchi ari no Latweešcheem eewehrojamatā deenā;
- šalunu-šwehtkus pehz eespehšchanas;
- „Reišara-šwehtkus“ par peeminu 30. auguštam.

IV. Beedribas gads.

§ 31. Beedribas gads teel rehkinats no 1. dezembra lihds 1. dezembrim. Tadehl ar 30. nowembri if gada jaflehdj beedribas rehkinumi.

V. Beedribas lozekli.

§ 32. Pehz statutu § 16 nofakamais laiks, kurā kahdu atraiditu kandidatu no jauna nepar list preekšchā, teel nofajits uš weenu gadu.

§ 33. Katram ihšienam lozeklim jamakšā eestahšanahs-nauda weens rublis un gada-nauda: par 1880. gadu 1 rub. 50 šap., bet turpmat, lihds general-šapulze zitadi nenofaka, if gada 3 rub. (st. § 18). Ja kahds lozeklis šawu gada-naudu nejamakšā 3 mehnešču laika pehz 1. dezembra, tad wiņšch teel ušluhtots kā no beedribas iŕihstahjees un war titai pehz gada laika atfal no jauna kluht ušnems par beedri (st. § 19).

VI. Šahrtiba pee zelšchanahm un beedru ušnemšchanae.

§ 34. Runas-wihru un rewišjas-komišjas lozeklu zelšchanas noteek pehz tahs šahrtibas, kas nofajita statutu 26. § 1. pešihmejumā. Preekšneezibas un komišju lozeklus (l. r. § 2) runas-wihri eezet par katru šewiŕchi, zaur šlehptu wahrda ušrakšišchanu, nobalšodami.

Peeshihmejums: Teatra- un šahrtibas-komišjas lozeklus runas-wihri apšiprina uš šcho komišju wadonu preekšlikumu; rakst-neezišas nodala ušnem pati šawus lozeklus. Ari nebeedri war buht šchihs nodatas lozekli.

§ 35. Šhsteno beedru ušnemšchana noteek runas-wihru mehnešču-šapulzes ar šlehptu nobalšošchanu zaur uš papihra ušrakšitamu „ja“, waj „nē“, ja ušnemšchana warbuht nenoteek weenbalšigi jeb ar wišahm balšihm.

§ 36. Šhsteno beedru škaitis ir neaprobešchots; par goda-beedru ušnemšchanu katru reiši nošpreeš general-šapulze, uš runas-wihru šapulzes preekšlikumu (st. § 8).

VII. Weeši.

§ 37. Titai diwi reišās katrā, kas to wehšahs un šam statutu 21. § nofajitās tešibas, war eeweš beedribā. Matšja no weešeem naw nemama. Weešešchanas šahrtiba ir nofajita statutu § 22.

Peeshihmejums: Šchis nofajijums nešihmejahs uš teem weešeem, kas pehz runas-wihru špreedumeem ušajzinami gada-šwehtlōs un zitōs iŕihkojumōs, tapat ari ne uš tahdeem, kas zaur šelgawu braukdami beedribu apmeklē r.

VIII. Šuhdšibas šahrtiba.

§ 38. Šuhdšibas pret beedribas lozekleem, kas no general-šapulzes naw eezelti amatā, tapat pret eewešteem weešeem, teel iŕipree-štas tuhdaš uš weetas no ta runas-wihra, šahrtibas-komišjas lozekla waj preekšneeka, šam tani reišā šahrtiba jauštura (statutu § 47 un šahrt. rula §§ 28 un 29). Pret tahdu špreedumu war pahriuhdset 2 nedeku laika pee preekšneezibas, kurā pahriuhdšibu, ja wajjadšigs, pate leel preekšchā runas-wihru šapulzei.

§ 39. Kas ar preekšneezibas špreedumu naw meerā, to war 4 nedeku laika pahriuhdset pee runas-wihru šapulzes.

§ 40. Pret runas-wihru šapulzes špreedumeem war pahriuhdset pee pirmās general-šapulzes, kas teel šafaulka waj zitu darišchanu beš waj uš beedru 10^{tas} dalas pagehrejumu (st. §§ 23 un 61, p. 2, a un b); bet pee tam jaewehero šchi rula 12. § nofajitā šahrtiba. Ja tur

minetä bitu nebeku laika lihds fafauktās general-fapulzes fanahlfchanai wairs naw, tad pahrjuhdsibu war eefneegt tuhliit nahfojchaj general-fapulzei.

§ 41. Pehz statutu §§ 47 un 51 par fahrtibas pahrhahpſchanu ufnemamais protokols tuhdał pirmā preekſchneeziabas ſehdejumā tai jaefneedſ.

§ 42. Suhdsibas pret beedribas preekſchneeziabas lozefkeem, un pret wiſeem ziteem, kas no general-fapulzes eezelti kahdā amata, war tifa runas-wihru ſapulzei eefneegt pehz augſchejās fahrtibas; bet ſuhdsibas pret prezidentu un wihze-prezidentem war tifa general-fapulzei eefneegt tad runas-wihru ſapulze ar balſu wairumu to nolemj waj kad beedru 10. dala ihpaſchā, rewifijas-komiſijai eefneedſamā rakſtā to pagehr (f. r. § 10).

§ 43. Pahrjuhdsiba wiſās inſtanzes aptura ſpreeduma iſpildiſchanu, beſ ween tanis gadijumōs, kad pehz statutu § 47 nolemts, kahdam beedrim uſ kahdu laiku aiſleegt beedribas telpas; kad kahds weefis iſtraibits, un beidsot, kad runas-wihru ſapulze pehz ſchi ruſka 15. §. 3. peefihmejumā noſpreeduſi kahdu beedri general-fapulzei liſt preekſchā iſſlehgſchanas dehl un tam lihds general-fapulzes fanahlfchanai aiſleeguſi beedribas mahju apmeklet waj pee winas iſrihkojumeem peedalitees.

§ 44. Apjuhdseto un leezineekus aizina preekſchā zaur ſihmi, kurā prezidentam jaerakſta winu wahrdi, kahdas leetas dehl winus aizina un kad un kur wineem ja-atnahlf.

§ 45. Par beedreem uſliſtahm ſtrahpehm un par iſraiditeem weeſeem preekſchneeziaba wed ihpaſchu „ſtrahpes-grahmatu.“

Wiſpahriga daſa.

Baſaules radifchanahs un attihſtiſchanahs.

(Beigums.)

2) Periode. Zihniſchanahs ſtarp uguni un uhdeni. Eſam wehl ſemes wirſus ſahka atdiſiſt, atdiſiſa jau atmosferā (gais ſ jeb twaitu-apfahrtne (Dunitreis) ap muhſu ſemes lodi), kura toreiſ iſ daudſ un daſchadeem gahſeem paſtahweja un ſemi apnehma. Tadehl ka degoſchi ſafuſuſchahs ſemes-lodes weelas ne kahdu uhdenainu datu wirs ſewis nezeeta, tad tahs wiſas bija twaitōs pahrwehrtuſchahs eekſch atmosferas. Kad auſtā debeſruhme ſahka ſcho ugunigo lodi dſeſet, tad auſtumſ aiſnehma wiſpirms ſcho atmosferi. Twaitōs pahrwehrtās uhdens daſas atdiſidamas pahrwehrtahs uhdeni jeb — leetu un krita uſ ſemi; bet wehl nedabuja wiſ ſemi ſafneegt, kad jau leelais karſtums to no jauna pahrwehrtā twaitōs un ſpeeda gaiſā at-pakal. ſchi zihniſchanahs gaiſā paſtahweja ilgi jo ilgi, arween dſikal eefpeedahs auſtumſ un uhdens nokrita arween ſemal, tuwat pee ſemes-lodes, lihds tas beidsot wehl loti karſto ſemes-lodes garoju ſafneedſa. Bet ſchē uhdens ar jo leelaku ahtrumū tifa gaiſā dſihts, tiſ ko tas pee ſemes peeduhrahs, tapat kā uhdens kauſs uſ karſteem pirts zereem. Un atkal miljoneem gadu aiſtezeja, lihds uhdens ſemes wirſu zif ne zif peewahreja.

3) Uhdens periode. Leelajā debeſruhme beſgaligi tahti iſ-plahtijuſchees uhdens twaiti arweenu wairaf un wairaf ſawillahs un ſaweenojahs ap ſemes lodi un ſewiſchli tanis auſtakōs ſtrehōs ap abeem pokeem, kamehr ap ekwatoru no gaiſa nahldamais uhdens arweenu no jauna ahtri iſgaroja. Tā kā mums tagad eekſch atmosferes ir gaiſa ſtraumes jeb wehji, tā toreiſ daudſ augſtakā temperaturā bija iſgarojuſcha uhdens karſtu twaitu ſtraumes un twaitu wehtras. Wareja jau ſahkt gada-laikus iſſchirt, bet ſchee tiſ paſtahweja iſ breesmigahs uhdens nogahlfchanahs jeb pahrleeziga leetus un iſ beſleetus-laita. ſchee breesmigeē uhdeni, no ſemes arween breesmigā ahtrumā iſgarodami, nehma lihds pulku ſmalku iſluſuſchu weelu dakinu no ſemes wirſus; pehz kahda laika ſchis breesmigais uhdens pulkums atkal uogahſahs wairaf ap pokeem, kur tiſ leela karſtuma neatraſdamſ tas wairs ne-iſgaroja, bet pahrpluhda tos apgabalus ar beſgaligeem uhde-neem. ſchee uhdeni newaredami tā weenā kopā palift, pluhda ar leelu waru uſ ekwatora puſi, un tahs ar twaitēem no ſemes uſnemtās un ar leetu atkal ſemē nolijuſchās ſmalhās dakinas pamafam ſakrah-jahs uſ ſemes, zaur ko iſzehlahs ſemes wirſu daſchadas ſemes, daſchadii atmenu un zitu weelu kahrtas (ſchichtenbildung). ſchahdu kahrtu ir

loti daudſ muhſu ſemes garoſā, zita par zitu dſikal waj ſeklaf. Kalk-akmini (oti), krichts, ſmilſch-akmini, gipſis, akmina ſahls kahrtas, ir uſ tahdu wiſi zehluſchahs. Ka ſcho ſermenu weela war tiſ ſmalhi ſabalitees un ar uhdeni ſaweenotees lihds tahlakai noſehlfchanai uſ ſemes, to redſam wehl tagad pee kalfaineem awoteem, kuri pahr ſemi, lapahm, kofeem, ſareem u. z. tezedami tos ar kalku dalahm ap-klahj. ſchis kalku kahrtas ar gadeem top wairaf pehdu beefās, un kad wehlat lapas un koku ſari no apahſchas iſpuhſt, tad uſ ſcheem kalk-akmini noguldijumeem redſ wiſadas koku, ſaru un lapu bildes, un tiſ ſmalhi, ka uſ akmina wehl it ſkaidri war iſſchirt kahda koka lapas tahs bijuſchās, tā behrja, alſchna, kawas u. t. t. ſchahduſ kalku-akmini bildejumus atrod wairakās weetās Widſemē gar Gaujas malu, kur kalku awoti. Uſ Bihgates upes pee Kempu m. Naunas upē, pee Allajcheem un zitur.

Arween wairaf un wairaf uhdens wara nahf redſama. Leelais ugunigais karſtums to tatiſchu newar no ſemes atgainat, lai tam ir miljonahm reiſchu no ſemes zaur karſtumu iſtwaitotam jahahpſ aug-ſcham; uhdens tomehr drihſ ween ar jo leelaku ſpehku nogahlfchahs uſ ſemi un to atdiſina arween wairaf, kura ihpaſchi polu apgabalōs tiſ tahl atdſeest, ka tur jau war organiſki radijumi dſihwot un uſturetees, kamehr ap ekwatoru wehl uguns trafo un katru uhdens pileenu, kas tur tuwojahs futā pahrwehrtſch un gaiſā dſen. Tadehl naw ne kahds brihnumſ, bet ir tihri dabigi, tā preekſchpajauligo kuſtonu atleetas (p. peem. Mamuta u. z.) neatrodam wiſ karſtā, bet auſtā zonē; ihpaſchi Sibirija bagata ar ſcho miſſigo ſwehru kauleem un zitahm atleekahm, no elefanteem, mamuteem un ziteem muhſu laifōs wairs nedſihwodameem ſwehreem.

4) Kalnu periode. Uhdens gan bija uſwahretojs palizis ſemes-lodes wirſuſe, bet ne zif dſili ſem zeetas tapuſchahs, ar uhdeni apklahtahs wiſkahrtas, tā bija wehl arween ugunigi ſchidra. Kamehr tā zeetā garoſa, jeb ſemes lodes wirſotne wehl bija plahna, tamehr tee eekſchigee uguni tifa to wilku wiſi zilaja un kuſtinaja. Bet tiſ ko ſchi ſemes garoſa bija beefaka tapuſe, tad ari uguns to jo niſnal zilaja un kratija, tā kā weenā weetā leeli augtumi ſajehlahs, kamehr otrā weetā ſemes wirſus par dſilu eeleju eegrima. Zeetā wirſahrtā nereti plihſa puſchu; uhdens gahſahs tanis degoſchōs plihjumōs eekſchā, zaur ko atkal leelas jo breesmigās ekſploſijas notifa. Akmini un ſemes kahrtas gabali, kas dſili ſemes eekſchās guleja un kas kahrtigā ſemes kahrtu noguldijumā atradahs apahſchā, tifa ſperti augſchā un ſafauſeti weens ar otu, kas zitadi katrs ſawā noguldijumā atradahs. Eekſchigis karſtums uſdſina kalnus ar zaurēem wideem (wulkanus), iſ kureem uguns duhmi, un laru ſtraumehm laukā tezeja un ko par uguns-wehmeja kalneem ſauzam, lihds 500 un wairaf. Tifa maſa dala no teem wehl muhſu laifōs darbojahs, tā leelaka daļa ſtahw meerā un teef par iſdſiſuſcheem wulkaneem dehwti. Amerikā un Aſijā ſchahdu atdiſiſuſchu wulkanu atrod daudſ. ſchi eekſchiga uguns trafoſchana nenotifa ween weenreiſ, bet atjaunojahs daudſreiſ no jauna atkal. Eiropā ſkaita lihds 12 tahdas periodes. Katrā katastrofē weſela pa-ſaule ar ſwehreem un angeem gahja bojā. Winu atleekas, ko ſemē atrodam, ir dſihwi radifchanas ſahli, kas to leeliſko dabas-ſpehku darboſchanas mums iſtulko. ſemes ſtrehli, kas bija ſauſi ſtahwejuſchi, eegrima dſili eekſchā un palifa par juhru. Un tur juhra bija, tur ſeme nereti uſzehlahs augti jo augti par juhras ſpeegeli. Juhras kuſtonu atleetas atrod ſintahm juhdehm no juhras leelā pulkā, daſchu-reiſ pat augtōs kalnōs. Gaujas ſemes dſihwneeku kaukus atrod ar ſoralehm (ſawadi juhras kuſtoni) apmetuſchos, kas peerahda, ka ſcheem kauleem pehz winu dſihwneeku bojā eekſchanas ilgu laiku juhras dibinā bija jagut. Nereti uguns garā ſtrehli ſadſina ſemi uſ augſchu, winas apahſchajahs daſas, jeb wiſu garoju ſaſpahrdidamſ, zaur ko tee pulkee kalnu ſtrehli ar daſchahm akmini ſortehm un ſaſpahrditeem klints gabaleem zehluſchees.

5) Akmin-ogtu periode. Baſitajam jau buhs paſiſtamſ, ka leelee akmin-ogtu lehgeri ir paleeki no preekſchpajaulu angeem, ſahlehm, juhrahm, torſa, kofeem u. z. ſchee akmin-ogtu noguldi-jumi ir iſ wehlahahm periodehm ne kā ta wirſeja kalnu zehlfchanahs periode. Akmin-ogtu lehgerus mehſ atrodam meerigal nogulditus un dabas-ſpehli ap wineem naw tā ploſiſuſchees kā ap kalneem. Dglu lehgerōs mehſ atrodam weſelus kokus ar ſareem un pat ar lapahm beſ kahdas ſaploſifchanas; tā ka tos war labi paſiht pee kahdas koku ſortes tee peeder. Un ar apbrihnoſchanu mehſ uſſtatam to auglibu

un brangumu, kahda fcheem augeem bijufe. Pappardes, fo mehš mešhōš ka neezigu augu, knapi dimi pehdas garumā un $\frac{1}{4}$ zelu refnumā pa-
fihstam, fchē atrodam balka refnumā par oglehm pahrwehrtas; tapat
atrod kalwas, kas dihhōš aug, ogļu lehgerōš no pahrleela leeluma.
Oglu lehgerus daudš weētās atrod zitu pahr zitu, no tam war rehfinat,
ka fchi augu pafauls bojā eefchana daudšreij atjaunojušehs. Daščā
weētā atrod 10 un wairaf fahrtās. Katrā uš augfchu mahfdamā ogļu
fahrtā atrod jaunus augus, kas apafšchējā nebija atrodami, tā ka
wirfchōš lehgerōš pašču apafšchējo lehgeru augu nemaf neatrod, tur-
pretim lihdsās, otrā wirfchējā fahrtā gan wehl tos atrod. No fcha
mehš waram rehfinat, ka pee it katrās augu pafauls bojā eefchanas
ari klīma pahrwehrtahs un tapa auštata, kalab tropiſteem augeem
arween wairaf bija ja-iſjuhō un muhſu ſeemelu augeem ja-eeweefchahs.
Mehrens ogļu lehgeris ir lihds 6 pehdū beefš, kas zehlees iſ augeem,
kas uš tahs paščas weetas auguſchi, no ka atkal toreifeja leela augliba
eewehrojama. Atrod ari 30 un wairaf pehdas beejus lehgerus, bet
fchee leekahs eeeļās no kalneem ſameſteem un ſakrituſcheem ſokeem
zehluſchees. Oglu lehgeri daščōš widds ir tiſ bagati, ka tee gadu-
tuhktoſchōš naw iſtuhkſchōjami. Daudū no teem gut juhras dibenā
un winu bagatiba ne kad zilweku rokās netiſ. Daudū apgabali atkal
tant laiſā ir bijuſchi ſem juhras ſpeegela, kur tagad ſauſa ſeme, kur
talab afminu ogļu nerodahs, ka pee mums Baltijā un wiſā Kreewijas
ſemā klaijuma ſtarp balto un melo juhru.

6) Aukstuma periode. Ir peerahdita pateēiba, ka ſeme naw
ween pamajam atdiſuſe, bet ka ſemes atdiſchana un ſaſaliſchana it
peepeſcha bijuſe. No fcha aukstuma ſwehri, pee eſefantu ſchiras pee-
derigi, muhſu tagadejā aukstā zonē tiſ peepeſchi tapa pahrſteigti, ka
tee weſeli ledū eefala un lihds pat muhſu deenahm uſturejuſchees ar
weſelu, wehl bāndanu dala. 1722. g. Lenas upes eetekā Sibirijā, upe
atſkaloja walā m. m. m. ſwehru, un 1804. g. oturu, kas ar wiſu gaku,
ahdu un wilnu bija tiſ friſchs uſturejees, ka ſakutu ſuni ta gaku
fahrigi norihja. Wina iſtſjobi ween ſwehra 360 mahz. Wiſu
ſkeletu (kaulus peh; fahrtas ſoliktus) noweda uš Peterburgas muſeumu,
kur tas wehl tagad redſams. Beſ tam Sibirija ir loti bagata ar
eſfenbeinu, un tureenš meſchoni dſen ar to leelu andeli.

Gewehrojams ir ka Wahzija atrod eefch alahm leelā pulkā dašč
nedafchadu preeſchpafauls un tagadejo ſwehru kaulus, no ſureem
buhtu wehrtis ſinat, na ſureenes tee nahluſchi. Uhdens tos tur naw
atſkalojis, ne ari niſni ſwehri mafalos par laupijumu tur ſanefuſchi;
jo atrod weſelus ſkeletus, no ſureem ir ne weens weenigs kaulinſch
netruhkſt, kas minetōš gadijumōš newaretu buht. Bet peenemams ir,
ka fchee daščdaſchadee ſwehri aukstuma jeb ledus periodei peepeſchi uš-
nahſot glahbahs ſchinis wehl no ſemes ſiltuma ſilditās alās, lihds
auſtumis tos ari tē ſaſneedſa un nonahweja.

Par fcho peepeſcho aukstuma uſnahſchānu ir daščadas domas.
Daſchi mahzitee domā, ka ſemes aſs eſot peepeſchi zitā weētā pahr-
gahjuſe, bet peh; pee ſaules ſiſtemas peederoſchu ſermenu eewehrotas
organifaſijas, tas naw domajams ne eefpehjamis notikt. Daſchi atkal
teiz, ka tee ſwehri, kas Lenas eetekā atraſti, buhſchot tahdi bijuſchi,
kam eefpehjamis auſtu klīma panest, ka ledus lahzim un ziteem un
tee atraſtee ſwehri gan buhſchot turpat dſimufchi un auguſchi; jeb tee
buhſchot no turweem, mehrens klīmas apgabaleem tur eemaldija-
ſchees, jo plehſeju ſwehri wehl tagad tahlus zelus uſnemotees un no-
klihſtot tahdōš apgabaldōš, kur tee lihds tam neredſeti. Bet fchē jaſin,
ka mamuts naw plehſeju ſwehrs (tahds, kas no gatas uſturahs), bet
uſturahs no augeem un ja leeklopam 30 mahz, par deenu baribas
waijaga, naw eefpehjamis tur dſihwot, kur tad tahds ſwehrs to warehs,
kam warbuht 10 reij tiſdaudj uſeet un ka tadeht weenam weenigam
lopam jau buhtu ne-eefpehjamis tiſ tahl noklihſt, kur tad wehl tahdeem
bareem, fahdi tur dſihwojuſchi, ka to no ſauleem, fo tur atrod war
redſet. Winu beſa wila nedod ne fahdu eemeſlu tos par auſtas
zones ſwehream turet, jo ſiltās zonēs atrodahs tapat ſwehri ar leelu
wilnu, ka lauwa u. z. Tahs domas, ka fcho ſwehru kauli, kas auſtā
zonē atrodahs no ſiltahm ſemehm no uhdens turp aiſſkaloti ir knapi
wehrtes, ka pret tahm fo atbild, un zaur weſelo atraſto ſwehru Lenas
upē par pilnigi tuſchahm tapuſchas. Siltās ſemes ap ekwatoru ari
ne kad naw atraſtas tahdas pirmspafauls ſwehri/ateekas, kuras
iſ tiſ wezahm periodehm buhtu ſkaiſtamās, ka kaulu atleekas
auſtā zonē.

No wiſa ta fo eſam dſirdejuſchi nahlam pee tahs pahrleezina-

ſchanahs ka ſeme wiſpirms ap poleem ir bijuſe apdſihwojama,
ſamehr ap ekwatoru wehl tahds karſtums walbija, ka organifi rabi-
jumu tur newareja dſihwot. Uš ſemes atdiſchānu ſihmejotees ta leeta
ir ſkaidra beſ ſchaubiſchanahs. Bet ar to wehl ne-iſſklaidrojahs ſemes
peepeſcha atdiſchana. Ka tahda bijuſe, to peerahda atraſtais weſels
mamuts ledū eefalis un daſchi ziti peerahdijumi. Kad tas gan buhs
notizis? Mums ja-atſkatahs atpakał uš to laiſu, kad Wenus un
Merkurs wehl ar zentral-ſermenu bija ſaweenots. Pee it katrās
jaunas planetes atdaliſchānahs no ſaules, pehdeja tapa mafala un
protams tahs peewiſſchānas ſpehks ari mafals, kur tad agrakahs
planetes wareja wairaf behgſpehſam klauſit. Planetu etriſchana
notika peepeſchi. Tadeht, kad Merkurs no ſaules atkrita, tad
wiſas agrakahs planetes, to ſtarpā ari ſeme, ſkrehja leelu
gabalu no ſaules no ſt tuffchā debefš-ruhne. Weſela pafaule
organifi radijumu, ſtahdu un augu gahja pee tam bojā. Polar-
zones, kas lihds tam bija ſiltas, tapa apklahtas ar ledū un ekwatora
zones, kur lihds tam degofchi karſis bija, atdiſja tiſdaudj ka ir tur
wareja organifi radijumi eeweſtees. Lihds ſchim bija ap ekwatoru
tiſ karſis, ka uhdens tur uš ſemes nemaf neſpehja twertees, jo tiſ fo
tas ſemei tuwojahs, tad leelais karſtums to tuhlin twaiſōš pahr-
wehrtā un dſina gaiſā. Leetus wareja tiſ polar-zonēs liht. Leelakā
dala uhdena tadeht uſturejahs gaiſōš un ſakrahjahs ap polar-zoni,
kur bija wehſaks. Wirfchēja breeſmiga kataſtrofe padarija uhdenim
weeglaķu zelu uš ſemi. Karſtums to ja daudj, tad tiſ ap ekwatoru
wehl dſina gaiſā. Polar-zonēs, ap turahm jau lihds tam uhdens
twaiķu leelakā dala bija ſakrahjuſehs, uhdens ar leelu breeſmigu
pulkumu nogahſahs gan jau par ledū ſaſalis, gan pa uhdeni, kas tiſ
fo ſemē nonahjis ari ledū pahrwehrtahs. Ubas zones, kas preeſch
tam ſeodoſchas no daščadeem radijumeem apdſihwotas, tagad azu-
mirkli pahrwehrtahs par breeſmigu ledus-kaľnu, kas wehl tapa arween
paleelinats zaur to, ka no ekwatora zones jauni uhdens twaiſi pa
gaiſu tapa peewaditi klaht. Bet zaur to ſemes-lode no ſawas apatas
formas fo ſaudeja un tapa eegarena (pola aſs garaka ka ekwatora).
Semes karſtums jo wairaf eefpundets zaur ahreenes ahtru atdiſchānu
ſahza ipehzigal darbotees un no apafſchās breeſmigo ledū kauſet.
Semes apokums pagehreja ſawas teeſibas un leelai dala ledus un
uhdena no polar-zonehm waiſadſeja dotees uš ekwatoru. Peepeſchais
auſtumis polar-zonēs bija breeſmigi ſtrahdajis; uhdens, kas klinſchu
ſtarpās ſaſpeedees, peepeſchi ſaſaldams tahs bija ſaſpahrbiſis. Un
lihds ar uhdeni un gletſcherehm (ledus-kaľneem, ledus-gabaleem) leels
pulk afmenu peldeja no polar-zonehm uš mehrenahm. Muhſu lauku
afmineem un ziteem afmineem, kas pa wiſu Sarmatijas (Kreewiju)
klaijumu un Wahziju iſſaiſiti ir dſimtene Skandinawijas un daščōš
zitōš, wehl augtal ſeemeli buhdamōš mums warbuht nepaſihitamōš
waj ne-eewehrotōš kaľnōš, no ſureenes tee ar ledū ſchurp atdiſiti.
Ledus tē mehrenakās zonēs iſkuſdamis atſtahja afmenus tē gulam. Ka
muhſu laukaſmini teeſcham wehlat tē eeraduſchees un pee muhſu
ſemes-ſahrtahm nepeeder, to jau waram nogiſt no tam, ka muhſu
ſemes-afmini tiſ pa wirſsemi ronahs, un ja daudj, tad maf pehdas
dſili atrodahs, kur tee ilgi itahwot eegrimuſchi. Bet ne kad tos ne-
atrod dſilakās ſemes fahrtās, kur teem ſwagakeem buhdameem jo
wairaf waiſadſeja atraſtees, ja tee pee muhſu ſemes ſahrtahm pee-
deretu. Ka ari muhſu ſentehwi no ſchahdas muhſu afminu dabas
fo nojehguſchi, to peerahda ta teika ka welns eſot reij afminus ſehjis,
kas buhtu wiſu ſemes wiru apklaħjuſchi, ja tas ipehtu to deen ſawu
darbu nobeigt. Par nakti uſnahſeja ſalna un afmenus ſaſalbejuſe,
tā ka welns apſaitees un wairs naw tahlat ar afminu ſehſchānu
darbojees.

Peh; beidsamās breeſmigās kataſtrofes, kura tiſ bagatu un brangu
pafauli no lopeem un ſtahdeem zaur auſtumu nopohija, tos ſneegā
un ledū apradama, ir tagad weena klufa periode eefahluſehs, kurā
tagadejs zilweku dſinumis un jauna lopu-walſis zehluſehs, gan ne no
tiſ miſſiga leeluma ka preeſchpafauls ſwehri, bet ar pilnigakeem
lozſteem. Waj preeſchchējās periodeš ari zilwefi dſihwojuſchi, naw
peerahdams, ſaut gan no pahrā weētās atraſteem kauleem mehdi
ſpreest, ka tee eſot kauli no preeſchpafauls zilwekeem, tadeht ka kauli
formas ſiſtri iſſchirahs no tagad dſihwodama zilweku dſimuma kau-
leem un lihdsinajahs, ihpaſchi galwas-kaufš, lopu waj mehrtaku kau-
leem. — Semei tā atdſeestot lopu un ſwehru pulki wiſkahs arween
wairaf no polar- uš ekwatora-zonehm. Daſchas ſortes no teem pa

wiſam ir iſſubduſčas, daſčas ar klimata pahrwehrſchanos ſipri pahrwehrtuſchahs. Ja no ſaules wehl kahdreij kahda planete atkriju, kaſ tikai peh3 warbuht milijonu miljoneem gadeem waretu notift, tad wehl rei3 peepelcha ſemes atdiſchana waretu notift, un ſeme tad waretu tikai wehl ap ekwatoru aphſihwota tilt. Ka ſemes eefſchigs karſtums wehl rei3 ari wirſemes buhs ſpeh3igaf juhtams ka tagad, to newar tijet, jo ſemes eefſcha atdjeeft arween wairaf un wairaf un wultani trako arween retaf. Atdiſchana protams ari u3 ſaules waijag notift, tadeht gan no jaunu planetu izjelſchanahs newar runa buht, kur tad ari muhju ſemei par peepelchu atdiſchana naw jabihſtahs. Ka klimats ir be3 tam par gadu tuhſtoſcheem zaur wiſpahrigu atdiſchana ir Eiropā war auſtats tapt, ir peenemams. Bet taſ til war notift loti ma3a mehrā. Jo kaut gan ir tai3niba ka wiſa Eiropa taptu ar ledu apklahta, ja ſemel-leduſzone tiktāht ſneegtoſ ka deenwidleduſzone un ka Seemel-Amerikā pee teem paſcheem platuma grahdeem ir auſtats ne kā Eiropā, tad taſ Afrikas ſiltee weh3i un taſ, kā leelafa ſauſas ſemes daſa ir ap ſemela polu, kamehr deenwiduſ leduſzone tilai no juhrahm ir eefſehgta, nelauj ne kad auſtumam leelafā mehrā Eiropā eerastees. Rudjiſchu Pehteris.

Neitrala druſzina par Wez-Peebalgas dr.-ſkolu.

Kad pehrngad auguſta mehn. daſchi Latweeſchu laikraſti ſinoja, un ari „Balt. Semf.“ 38. num. bija laſams, ka kahdi no Wez-Peebalgas draudſes-ſkolas mahzelleem, jebſchu mahzibas gada widu, kur eſkamens u3 nodomatu klaſi ir daud3 gruhtaks ne kā pa ſemas-ſwehtleem mahzibas gadam ſahkotees, — u3 terziju p. peem. gluſchi ma3 iſſchirahs no eſkamena u3 ſekundu (otro klaſi) — tomehr uſnemti diwu Rigas gimnaſiju augſtakās klaſēs, tad tahda ſina no muhju dr.-ſkolahm bija daud3eem gluſchi negaidita ſina un wehl wairaf, kad „Balt. wehſt.“ 52. num. laſija, ka taſ, kurſch pilſchetas-gimnaſijas terzijā bija uſnemts, jau peh3 puſgada u3 ſekundu tizis pahrzelt. ſchogad tahda ſina jau wair3 nebuhs til negaidita; tomehr paſinojam, ka ari ſchogad, 7. un 8. auguſtā ir kahdi Wez-Peebalgas dr.-ſkolas mahzelli Rigas gimnaſijas eſaminarejuſchees un uſnemti weens gubernas-gimnaſijas terzijā jeb treſchā klaſē, otris taſ paſchas gimnaſijas kwartā jeb zetortā klaſē un weens tahdā paſchā klaſē Kreewu Alekſander-gimnaſijā, kurā tapat 7 klaſes, kā abās Wahzu gimnaſijās. Tā tad nu ir Wez-Peeb. dr.-ſkola peerahdiju3, ka wina eepelji wiſu gimnaſiju, Wahzu un Kreewu, augſtakās klaſēs ſawus ſkolneekuſ eewe3. ſcho eegaumejot, laſijahm ſcha g. „Balt. wehſt.“ 16. num. ſinu, kura mums gluſchi ehmoti un pa wiſam neaprotami iſſklauſahs. ſchē rakſta Zimſes k. ſawā rakſtā „par uſnemſchana ſeminarōs“ tā: „Draudſes-ſkolotaju ſeminaru wiſi jaunekli, kaſ no Wez-Peebalgas dr.-ſkolas nahkui3chi, augſtakā (t. i. pirmā) klaſē ir bijuſchi, be3 diweem (tee ir no otras klaſes winā uſnemti) un diwi no uſnemteem wehl zitās ſkolās ir gahjuſchi „uſmahzitees“ (ſcho wahrdu 3. k. gan no kahda ſkolneeka noklauſijees), kad jau Wez-Peeb. augſtakā klaſē bija bijuſchi.“ Ko Wez-Peeb. dr.-ſkolā eepelji — to dūrdejahm augſchā, un ari wiſus zitus wina paſpehjuſe 3. k. ſeminarā eewe3, bet tikai diwus ween nē, teem „wehl jaet uſmahzitees zitās ſkolās.“ — Teeſcham ne-iſprotami, un ſchi ſina paleel wehl jo tumſchaka, kad eegaumejam, ka p. peem. tagade3s Kokneſes Eliſabetes-ſkolas ſkolotaj3 P. Olte, i3 Wez-Peeb. dr.-ſkolas (pirmās klaſes) tika ſchini paſchā ſeminarā otra klaſē uſnemts, tā ka tam tikai diwi gadi wai3dſeja winā palift; jeb ar ziteem wahrdeem: winſch ſcha ſeminarā 3. klaſi jau ſchepat bija zauritaiſijis. Kad nu til ehmota un neaprotama ſina ir publikai paſneegta, tad mehs gan wehletos dūrdet: 1) kadeht Wez-Peeb. dr.-ſkolai naw eepeljam3s bijis tikai ſchos diwus til taht ſinibu lauſōs eewe3, ka wini wareja tilt be3 „uſmahzichanahs zitās ſkolās“ Balkas dr.-ſkolotaju ſeminarā uſnemti, un 2) kaſ taſ par brihnumu-ſkolahm bijuſchahs, kaſ to gan eepeljuſchahs?

Tad ſcha paſcha laikraſta, t. i. „Balt. wehſt.“ 18. num. ir kahds Tehrpatas elementar-ſkolotaju ſeminarijas audſeknis, wahrdā Wittands, Zimſes k. daſchā ſinā korijeeredams, ſinu paſneebſis, kura mums tilpat ma3 ſaprotama, kā augſchminetā, proti ka no wiſeem Wez-Peeb. dr.-ſkolas (ſinams pirmās klaſes) ſkolneekem, kuri ſchini Tehrpatas elementar-ſkolotaju ſeminarā uſnemti, ir atkal diweem wai3dſe3is Tehrpatā wehl „privat-ſtundas“ nemt, lai waretu ſchini ſeminarā pilnigi tilt uſnemti. Laikam gan ari Wittanda k., ſchahdu

ſinu paſneebſis, ſinahs publikai iſſkaidrot: 1) kadeht atkal Wez-Peeb. dr.-ſkolai naw eepeljam3s bijis tikai ſchos diwus minetā Tehrpatas ſeminarā eewe3 un 2) kaſ tad taſ taſ par brihnumneeku ir bijis, kam taſ zaur „privat-ſtundahm“ gan iſdewe3?

Zeredami, ka abu ſinu ſinotaji nepaliſs publikai iſſkaidroſchana parahdā, mehs paſinojam; ka ſchogad 5. auguſtā Tehrpatas elementar-ſkolotaju ſeminarā pa wiſam 24 jaunekli eſaminarejuſchees, kur „atraidito“ pulkā pat tahdi bijuſchi, kaſ kreisſkolas kurſu baudijuſchi, bet i3 Wez-Peebalgas dr.-ſkolas wiſi tſchetri uſnemti.

Tad wehl augſchminetā Zimſes k. rakſtā ir ſchahds teikums laſams: „Paguſta-ſkolotaju ſeminarā 1879. gadā 5 puilſchi tika atraiditi, kaſ no Wez-Peeb. dr.-ſkolas otras klaſes bija nahkui3chi 2c.“ Nema3 ta wahrda „puilſchi“ ne-eewe3rodami — 3. k. no Latw. mahtes buhs laikam, jau kā ſmalſs kundſinſch ar ſahbakeem un peepcheem dſimis — mehs u3 to til iſheem wahrdeem ſchā atbildam: Bet 1880. gada „juni“ mehneſi ir wiſi 5 „puilſchi“ atkal peenemti.

Wehl weens no Wez-Peeb. dr.-mahzelleem nupat aug. mehneſi ir gubernas-gimnaſijas kwartā eſkamenu gan nolizis, bet deemſchehl naw uſnemts ſawu 19 gadu deht. Kamehr uſnemtajeem ir eemeſla deejgan ko preezatees, jo wini ir til augſtās klaſēs ne tikai ween uſnemti, bet wineem ir ari wehl zeriba jau peh3 puſgada nah3i klaſi augſtak, kamehr ſchim ir gan ko noſkumt; winſch ir ne ween wiſu draudſes-ſkolu, bet ari wehl wiſas gimnaſijas apaliſchē3ās klaſes zauri taiſijis, bet leelafu teeſibu winam deemſchehl ne kahdu, ne kā jekturā zitā dr.-ſkolā bijuſcheem — un dr.-ſkolu mums ir ſuitums, kaſ ne paguſta-ſkolahm naw lihdsigahs, p. peem. Ehrgrōds un d. d. 3. Tē nu redſam, ka leelafu ſkolas-teeſibu truhtums ir loti ſahpigs greeſeens Wez-Peeb. dr.-skolas dſihwojā kermeni jeb meeſā. Otris, ari deejgan ſahpigs greeſeens ſchini meeſā, kurſch pirms gan tikai pirmāi klaſei, bet tomehr ne maſal wiſai ſkolai ſajuhtams, ir (pirmās klaſes) loti dahrgā ſkolas nauda, par ko „kahds W.-P. dr.-lozeklis“ pehrngada „Balt. wehſt.“ 50. num. 397. l. p. ſchā ſuhdsahs: „muhju ſemneeki neſpeh3 wehl taſ paſchas eerastoſh ſkolas-noudas, 10—12 rub. par gadu, iſmakſat, kur nu wehl 30—40 rub. ſpeh3!“ Un Wez-Peeb. ſkolu walde ir ſcho ſumu nupat wehl pa-augſtinajuſe! D.

Dalchadas ſinas.

No Geſſchjemes.

Par weenoſchanoſ ſtarp Jelgawas Latw. beedribu un ſwehtku-komiteju ir jau deejgan runats un rakſtits. Sinams ir ari, ka ſwehtku-komiteja tikai tad grib weenotees, kad Latw. beedribas runas-wihri atſazitos no amata un kad tad wiſi runas-wihri kopā no beedribas un ſwehtku-komitejas no jauna kluhtu ezejti. ſchis jautajums beedribas runas-wihru ſapulzē wehl it nebuht naw pahripreetiſs, bet zil ſinams, tad runas-wihri alaſch bijuſchi tanis domās, ka wineem ſawā amatā japaleel til ilgi, kā ſtatutā un ſahrtibas-rulli noſazits. Warbuht, ka ſchih3 domas buhtu pahrgroſijuhahs, ja preeſchneekſ ſcho leetu runas-wihreem buhtu lizis preeſchā, bet taſ, kā jau minets, lihds ſchim naw notizis. Tadeht gan katrs runas-wihrs buhs loti pahriteigts, dabodams ſinat, ka Jelgawas Latw. beedribas preeſchneekſ Neumana k. un II. rakſtu-wede3s Tomberga k. 18. auguſtā ſch. g. ſem Nr. 24 ſwehtku-komitejai be3 preeſchneezibas un runas-wihru ſinas, laiduſchi rakſtu, kurā tā ſahw rakſtits:

„ſchih3 beedribas runas-wihri teeſcham u3 kahdu laiku ween ſawōs amatōs ir ezejti, ir tā par pagaidu preeſchneekem uſſatami, un warehs ſchini ſinā ir jauna runas-wihru wehleſchana notift, pee kam paſcham no ſemis ſaprotams, pee beedribas tad peederoſcheem ſwehtku-komitejas lozeleem buhtu teeſiba, lihdsi ſawu balſi nodot.“

Mums ſchleet, ka zaur ſcho rakſtu weenoſchanaſ ir ahtraf noſaweta ne kā ſekmeta, jo beedribas runas-wihri tagad laikam gribehs peerahdit, ka Neumana un Tomberga k. loti alojahs domadami un rakſtidami, ka runas-wihri tikai „u3 kahdu laiku ween“ ezejti un eſot „pagaidu preeſchneeki.“ Tikai wineem paſcheem un general-ſapulzei ween bija teeſiba, ſwehtku-komitejas pagehrejumu iſpildit, bet ne wiſ weenam waj otram preeſchneezibas-lozeklim. Tahds, runas-wihreem un preeſchneezibi a3 muguras padarits darb3 peerahda gan ſkaidri un gaiſchi, zil Neumana ſung3 beedribas ſtatutu noſazijumus un eekſahdijumus prot zeenit.

Peterburga. Ir gan behdigi, dsirdot, ka weenumehr zelahs zenas par wiswajadfigakahm ehdamahm leetahm, un pahrdomajot, lahds posts un lahdi grehtumti zaur to zelahs fematajahm eedshwotaju lahrtahm, kuras leelas pilsehtas ta ka ta jau apspeestas. No pagah-juschahs smehtdeenahs maihes pahrdeweji pa-augstinajuschu zenas no 3¹/₂ us 4 kap. Tas notizis tabehf, ka zenas par milteem leele tir-gotaji pa-augstinajuschu par 12°. Tareh3 nu shtitirgotaji no sawas pufes nodomajot, sawas maihes pahrdotawas par 1 mahrz. rupjas rubfu maihes nemt 5 kapeikas! Ta buhtu zena, lahda ne kad wehl naw peedshwota!

Gräfs Todleben's, ka „Rev. 3tg.“ dabujuse dsirdet is Peterburgas, tiksot atzelts no Wilnas general-gubernatora amata un dabuschot zitu weetu. Dai gan grafam Todlebenam leela gudriba un sapraschana karalautā, tomehr ka general-gubernators tas wairs newarot turetees.

Muitas departaments sino „Wald. Wehstnesi“, ka lihds 4. septembrim muitas eenemts pa wisam par 54,425,633 rubleem (1,876,492 rubli wairaf, ne ka 1879. g. un 7,611,792 rubli wairaf, ne ka 1878. g.).

Kreewijas walts parahdi peh3 finans-ministerijas sludina-jumeem buhs 1. janwari 1881. gabā schahdi: 84,495,000 Holandeeschu gulshi, 113,028,020 mahrz. sterlinu, 563,804,000 franki un 1,905,522,098 ruoli, jeb pret 1. janwari 1880 masaf par: 2,012,000 gulscheem, 732,580 mahrz. sterlinu, 1,427,000 franku un 133,819,379 rub. Dej tam pehrn 1. augustā bija pa wisam 716,515,125 rub. kreditbiletēs, schogad turpretim til 386,000,000 rub. Tā tad redjams, ka Kreewijas parahdi labu teesu gahjuschu masumā.

Par preses cestahdu pahrgrojschianu „Rev. 3tga“ dabujuse is Peterburgas no uslizamas pufes it eewehrojumu sinojumu: waldiba esot nodomajuse drukas leetu wirspahrwaldi atzelt, zaur ko it ihpachs labums nahfshot prowizjes awischneezibai. Wina pamajam tapshot padota teem pascheem nosajijumeem, ka galwas-pilsehtas awises. Wehlf tapshot atzelti wisi zensori un zensures un atbildiba uskrauta weenigi awises isdewejam un redaktoram; pate awise turpreti netapshot ne lahdi apgruhtinata. — Zif schai sinai pateesibas, tas ja-nogaida!

Domenu ministerija esot isstrahdats preelshililums par to, ka weishi buhtu pasargajami no isnihzinaschanos.

Par uguns-grehtkeem Baltijas gubernas lasam „Waldibas Wehstnesi“ schahdas finas: Widsēm dega 33 reises, schahde 39,270 rubli; Kurfēm 21 reises, schahde 12,145 rubli; Igaunija 2 reises, schahde 1590 rubli.

Zif weeglprahrtigi nandas lectas Kreewija laudis wehl mehds buht, to redsam is tam, ka daudji gabu no gada kawejahs isnemt sawus premiju-biletu winestus is walts bankas, jebchu gan schi is gabus winus us tam atgahdino, ne-isnemto winestu listes isfludina-dama. Tā is winestu listes no premijas-biletu 2. aishneumuma, kura ari „Rig. Bdrf. u. Hand. 3tgai“ Nr. 210 lihdsdota, redjams, ka no scha aishneumuma winesteem lihds 15. augustam sch. g. wehl palikuschu ne-isnemti 371 winests. Winu starpā ir 340 winesti pa 500 rub., 14 win. pa 1000 rub., 9 win. pa 5000 rub., 3 win. pa 8000 rub., 4 win. pa 10,000 rub., un 1 winests pat 200,000 rub. leelumā. Wifu winestu suma, kas us tahdu wihfi gut bej angteem, istaifa 493,000 rub.

Rikums par lauffaimneezibas awgabala sapulzehm gu-bernās un par wispahrigu lauffaimneezibas sapulzi domenu ministerija ir tagad nodrukats Wids. gub. awise Nr. 140, Kreemu un Wahzu waloda.

Leepaja. Gora kas te, ka pasihitams, urbi aku. Do uhdeni, kuru tas Leepajas turgus plazi jau usurbis, analizeereja un schihs analizes rezultats esot isin brangs. Uhdens ir skaidris un sweeschs, bej amoniatā un isalpeteri schahbes un zitahm newefeligahm weelahm. Awots ir toti isdewigs. Tadeht dsilaki wairs neurbs, bet eetaishs pumpi. Urbeis, ka jau sinots, 68 pehdas dūti bija semē, awota uhdens isdora ir 58 pehdas awigstu, tā tad 12 pehdas awatich semes wirsa. Tadeht jadoma, ka uhdens nahf labi tahfu no rihteem un nestahw ne lahda sakara ar „Wasa eseta“ uhdeni. Redsedami, ka Gora kungam tā kaimieees, daschi schejeenes nama ihpachneeki nodomajuschu, sawas ihpachumās ari list isurbt atas.

Nesen sinotais nandas istruhkums us Leepajas-Romnu dseliszela, ka tagad israhdahs, ne-esot wis zehlees zaur sahdsibu, waj krahpschianu, bet zaur to, ka dseliszela walde 1,800,000 rub. wairaf isdewuse, ne ka tai bijis atwehlets isdot. — Jaunam direktoram Adadiromani beedriba esot nospreeduse 28,000 rub. lones.

Lehdurgas labdar. beedribas statuti, ka sino, ir 28. julija no bijuschā eeshleetu ministra Makow lga, apshprinati.

Pernawa. Zintu muishas (Zintenhof) leelo fabriku, kura ilgus gabus pasahwot un kreetnu wadmahu pasrahhdajot, ispelnijusehs labu slawu, tagad nopirzis Maslawas turgotajs Aue, kas winu grib pahrwehrti katunu fabrika. Lihds schim Baltijas gubernas wehl ne-bija katunu fabrikas, un lauzineeki toti stipri sahlf atmesf paschu austahs drehbes un walfat katunu apgehribus, kuras titai par toti aug-stahm zenahm dabuja no Peterburgas un Maslawas fabrikahm; tabehf drojchi zerams, ka schi jaunā Baltijas fabrika labi usplauks. Jaunais ihpachneeks esot leelisko fabriku nopirzis brihnum lehti.

Sonija. Nesen, Pudasjarwās, lahda 7 gabus wezai meitenei usbrula ehrglis, kas meiteni safehra ar weenu lahju gihmi, ar otru pakausi. Laudis par laimi to laika pamanija, peeskrehja klahf un nosita ehrgli. Behrna eewainojumi ne-esot breehmigi.

Kiewas general-gubernators Tschertkows drihsunā atkaph-schotees no sawa amata. Wina weeta stahschotees lihdschinigais Karlowas general-gubernators, grafš Dondufows-Karjakows, un ta weeta eezeshot par Karlowas general-gubernatoru grafu Ignatiemu.

Baku. Petroleumu zenas te pehdigajā laika stipri zehlschahs. Gejahkumā maksaja 65 kap. par pudu, bet nedelu wehlf jau 110 kapeikas!

Politisks pahrsfats.

M. J. 15. IX. Gandrih knapi tizams, ka pret masajo Alba-neeschu tautinu ne ween Turku kara-spehks un Melnkalne, bet ari leelwalstis zaur sawu saweenoto floti kara un tatschu to wehl arweenu newar peespeest pee pallausibas. Schis sawadais atgadijums isflaidro-jahs til ween zaur tam, ka Turku kara-wadonis, kuram Albaneeschus bija paklawfigus padarit, scho sawu peenahkumu titai ahriigi ispilba, bet pateesbā labprahf reds, ka schi leeta wehlahs jo ilgati, lai ta warbuht heidsot Turku waldibai isdotos pa prahfam. Drukahrt Melnkalne nu til, us saweenotās stotes wehleschanos, pret Albaneescheem usfahlfuschu klaju karu. Heidsot naw japeemirft, ka leelwalstiju stotes usdewums ir, wispirms pretineekus eebaidit un titai ja Turku kara-pulkam un Melnkalneescham teescham nebuhtu eespehjam, Albaneeschus ahtrumā pahrspeht, isleetat waru. Tā tad naw jashoubahs, ka schi leeta jo ahtri nobeigsees, lai peh3 tam nahftu otra, proti Greaku-Turku robeschu-strihds, pee lahrtas. — Franzijas ministerija pa balai atkaphpufehs un jauni ministri jau apshprinati, Gambetam un wina partijai par preefu, mehrenai partijai un presidentam Grewi par leelu nepatishchianu. Lihdschinigais ahreletu ministers Gambetam bija pa daudj rahms un wina meera-politika nesagahja ar Gambeta aitrech-schanahs-noluhtkeem, ka tam Wahzija til daudsfahrt pahrmēt. — Jaunā ministerija israhdschot meerigu prahtu, bet waj wina ari pote buhs meera-mihletaja, tas wehl buhs nogaidams. — Spanijas jaun-peedsimuse prinzeje ir kristibā dabujuse 13 wahrdū. Wina sauzahs Marija de la Mercedes, Isabela, Tereje, Kristina, Alfonso, Jazinta, Anna, Josefa, Franziska, Karolina, Fernanda, Filomena, Marija de todos las Santos. Spaneeschu augstahs lahrtas to eerauga par prahtu, kad behrneem dod til weenu wahrdū. Preefch prinzejes 13 wehl leetahs buht par maj. — Anglija. Sina par dinamita atrahschanu pee seemel-wakara dseliszela tagad teel isflaidrota par lahdu nihilistu launo darbu. Pa mineto zeku bijis jabrauz Kreemu Leelfirstam Konstantinam, kas dewees is Londonas us Glasgomu, no tureenes tas ar jauno fugi „Dinodija“ gribeja braukt us Konstantinopoli. Anglija dsihwodami, nihilisti Hartmanis un beedri nu esot tuhlt gahjuschu pee darba, isrihkfot atkal dseliszela ussperichanu gaisā. Waj polizeja no winu nodomeem dabujuse sinu. Leelfirsts Konstantins brangis pa zitu zeku, un dinamits tizis pee laika useets. Waj mainigez sakerti, wehl nesinams, bet ismelleeschana teefot ruhpiigi wista.

Abshboschais redaktors: **Watern Juris.**

No zensures atwehlets, Riga, 17. septembri 1880.

15. num.

Balt. Semkopja Peelikuma teel virkte un maats 10 lap. gabala Puhzifchu Gederta un beedra grahmata pahrbotawa, Ahr-Rigas Ralku-eela Nr. 14.

Gleijas pagasta walbe dara sinamu, ka Krona un pagasta nodoschanu isdalischana par 1880/81. g. 27. septembri 1880 til preekshā nemta. — Teem pagastalojelkeem, kuri no galwas-naudas maksaschanas gribetu tilt atswabinati jeb pa-weeglinati, samas luhgschanas mineta beend pagasta meetnekeem ir preekshā janesh, jo mehlatas peeneschanas netifs eewehrotas. Gleija, 9. septembri 1880. Pagasta-wesakajs: J. Kleinberg. Strihw.: J. Fr. Haase.

Dr. Voorten, Rigā, Teatra-bulwari Nr. 6, peenem it beenas no pulkst. 9. lihbi 2. pehz pusdeenās aufu-, faklu- un nahschu-slimneekus. Es tagad dshwoju leelā Smilshu-eelā Nr. 37, zetortā namā no Ralku-eelas uf pulwera-torni eijot. Awokats: J. Einbergs.

Weltera webstures I. un II. daļa no Tullija I. latwiski pahrzelta, dabujama Schilling'a grahmata-bodē, Sumorow-eelā Nr. 9; katra daļa maits 40 lap.

Notes feischu- un puhshanas musikai, koreem no 5-8 wihreem, ir dabujamas pee K. Berlina, Petertahlē, pee Tufuma.

Stempelpapihris un Stempelmarkas ir dabunami pirkt pee E. Jakobsohn'a, Jelgawā, Katoku-eelā, satajā bodē Nr. 16.

Egles un preedes balkus, plantas, beklus, laktas un wisadus zitus buhwotokus pahrbotod par lehtu zenu E. Jakobsohn's, Upes-eelā Nr. 4, aif bruhwera Hermutha, Jelgawā.

Jelgawas Latw. beedribas ahrfahrtinga general-fapulze buhs 25. septembri 1880. g. Jelgawā, Behta namā, pulkst. 11 1/2. no rihta.

Decnas-kahrtiba: 1) Kasha amatu-wihra islehgshana. 2) Jelgawas fwehiku-komitejas leeta. 3) Beedribas ruhmes weeta. Beedri, kam beedribas labums ruhst, top usajainati, scho fapulzi us wiju wihst apmeklet. Presidents: J. Neumanis. Tshetru sirgu spehku futama maschina ar salmu kratitaju, tā ori puzmaschina ir pahrbotama Leel-Bezawas Rasku mahjās.

Instrumental un djeedafchanas koncerts

ar klaweeru solo, wijofo solo-djeedafchanas un orkestra gabaleem spehleteem no Uricha lapeles notils schahdās meetās: Rubjenc, fwehtdeen 28. septembri, Waltenergu Dres mahjā, otrdeen 30. septembri, Matishchōs, treshtdeen 1. oktobri. Pehz tam balle pee Uricha musikas. Mehlatu ar meetigo toru laipnu peepahidshibu, schahdās meetās: Dillōs, fwehtdeen 5. oktobri, Dimbaschōs, zetortdeen 9. oktobri, Zehsis, zetortdeen 12. oktobri, Schburgā, fwehtdeen 19. oktobri. Saktums pulsten 5. pehz pusdeenās. Sihlatas sinas programōs. Uf schem koncerteem laipni eeluhdj A. Dre.

Treshajā Baltijas semkopibas zentral-isttahdē dabuja no Bieglera un beedr. isttahditee

superfosfati

pirmo goda-algu — sudraba medali. Peesihmejums. Selta medalis nekuma par superfosfatu ne weenam istahditajam dots.

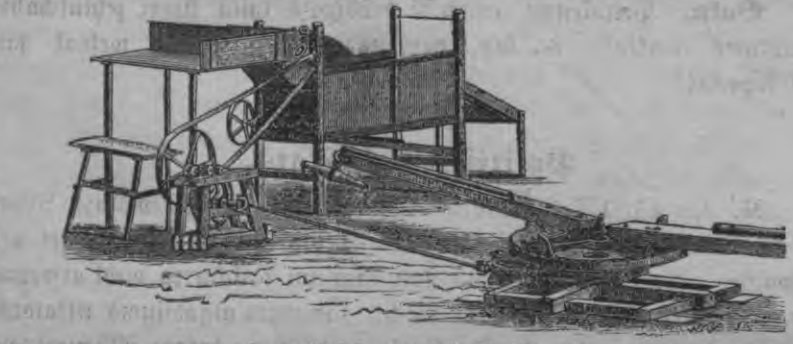
Muhsu apgahdeena un general-komishjas grahmata iraid schahbas: Dcijas fkanas no Fr. Mahlberga. Raska eeschuhtas 40 lap. Oshitā kaliko wahltā eesetas 55 lap. Baltijas kalenders 1879 gadam. Isdewis Krogsemju Mikus 40 lap. Sadshihwes wilni. Original-romans is Baltijas sadshihwes no Theodora Kolanda (Wateru Jura) 1 rub. 25 kap. Guwernantes noslehpums. Romans pehz M. C. Braddona. Isnahls 5. meteend. 1 un 2 malkā ā 15 kap. Kara-kronika jeb Kreemu-Turku karsh no 1877—1878, ar daudsi bilbehm puschlota. Oshitā ahbas wahltā eeseta 2 rub. Krusta-karotaji jeb Kalna Wezais, patihlams stahstis, latwiski tullots 25 kap. Weenas deenas pateesha, stahstis is Wahzu walodas tullots no J. Semishā 15 kap. Raskals Ametnizhtis, wehsturis stahstis, tulkojis J. Semits 10 lap. Stahstā wehrepeja, jauts stahstis, is Wahzu walodas tulkojis Lappas Wahrtinsch 20 lap. Jaunā Sapnu-grahmata, lihbi ar laimes leshanas un fahrshchu ishtshanas ishtahstishanu 25 kap. Venore, behdu-luga ar djeedafchanu trijōs zehleend. Preeksh Latweeshu statures pahrstrahdata no R. Jaunsema (R. Bodneeta) 35 kap.

- No stahstu krajhuma lihbi schim jau isnahkushchi: 1. Paslehtpa manta. Latwiski tulkojis P. G. Raska 25 kap. 2. Breesniga atreebshchanahs. Kreewiski no R. W. Gogota. Latwiski atstahstijis Salssemneetu Rahelis 20 kap. 3. Slawenais rausis. Is Kreemu walodas latwiski pahrzehlis Eedonu Brihwastis 20 kap. 4. Zihnischanahs ar Kankajecshchem jeb Muhamebaneetes mijslestiba. Stahstis, latwiski atstahstijis Modrinu Rahelis 20 kap. 5. Slihkone un Jahnu naktis. Kreewiski no R. W. Gogota. Latwiski atstahstijis Salssemneetu Rahelis 2) kap.

Puhzifchu Gederts un beedris, Rigā, Ahr-Rigas Ralku-eelā Nr. 14.

„Baltijas Semkopi“ un „Peelikumu“

war apstellet: Rigā: „Balt. Semf.“ administracijā, Ahr-Rigas Ralku-eelā Nr. 14, Puhzifchu Gederta un beedra grahmata bodē: un schahdās zitās grahmata bodēs: Lukawa, Schillinga, Kapteina, un Irbites iha; pee kopmaneem Verffendorff (pils. Ralku-eelā Nr. 13), Schulha (pee leelā pumpja) un Grundmana wihnusi (Jelgawas Ahr-Rigā); Zitās pilsehtās: S. Alunana, Dienerta un Westhorna H. grahmata bodēs; pee kopmaneem Kleina un Heilsberga H. Leepajā Ugtina un Puhzes H. grahmata bodēs; Nisputē pee Bellmera luga un Pereha bodē; Vauslā Vogel lga apteeki un Salleneel lga grahm. bodē; Talsōs Sim-sena lga bodē; Jaunjelgawā Schwabe lga grahmata bodē; Kanda wā pee kopmana H. Grün lga; Tulumā Prenzlawā lga bodē; Piltenē pee Piltenes krona muisshas rentneela Schulz lga; Kulbigā Westhorna grahmata bodē un pagasta-nama pee J. Schepsty lga; Wentspili Latw. grahmata bodē; Dubultōs Goerte lga apteeki; Zehsis pee kopm. Peterjona lga, un P. Leepina lga jaunatwehrtā grahmata pahrbotawā (Katrinā-eelā, Lapina namā); Walkā M. Rudolfa lga grahm. bodē; Walmeerā C. G. Trey lga grahm. bodē; Rujenē pee Alshna lga; Sw. Peterbugā Anglijas gastuhsi pee Grünberga lga. Lauhpagastōs: (Wihsemē) Wez-Beebalgā pee matem. kand. R. Mūllera i. un pagasta-namā: Smiltēnē pee kopmana C. Salkti lga; Kenzēhdōs pee stol. Steimana lga; Dshērbēnē pee stal. Gailshā lga; Weetalwā pee stol. Kalnina lga; Leijas-muisshā pee kopm. Knappe lga. un Kofneses pagasta namā; (Kursemē) Dundagā, Leel-Esferes, Strundas, Kurjishu, Wez-Schwahrde s, Krona Wirzawas, Leel-Ellejas, Rušawas, Leel-Jwande s un Rihzes pagasta-namōs un pee Ahsbezu muisshas walbes (pee Jstahstātes). Wihus Balt. Semf. labwehletajus un draugus tē pee wahrda newaram peesaukt un tadeht tos wispahrigi luhbjam, ari turpmat laipni ruhpetees par muhsu lapas isplatischanu un labpraht patihshet teem, kas „Balt. Semf.“ lahdu lawelku beht paschi newaretu pastelet. Balt. Semf. Administracijā.

Sweedrn original arklus, wislabaki isstrahdatus, patent femju kuhlenns, glushchi no dshels, lobishchanas arklus, plati sehjoschās maschinas, patent fehshanas maschinas, gepeta kulshchanas maschinas, grandu tihrishchanas maschinas.

Kleetona un Schettlwotshcha lokomobiles un garaineem kuhlejus peedahwa no lehgera P. van Dyka pehznahzeji, Rigā, leelā Smilshu-eelā Nr. 1.

Stiftu-kulamās-maschinas

is Heinrich Lanz fabrikas, Mannheimē, schini gabā Rigā notureta treshā Baltijas semkopibas zentral-isttahdē kronetas ar pirmo goda-algu, sudraba medali, lamerh is zitu fabriku stiftu-kulamās-maschinas, ar loka waj dshelles stahwu, eemantoja tikai otro goda-algu. Heinrich Lanz fabrika jau lihbi 1879. gada beigahm taishjusi ne mafat tā

!80,000!

tahdu stiftu-kulamō-maschinu, kas pirzejus atradushas, un kas tadeht paschas sewi wislabaki uflawē, til labi sawā darbā tā stiprumā. Weenigā pahrdochanas weeta preeksh Baltijas gubernahm

J. W. Grahman

maschinu-lehgeri, Rigā, epretim Jelgawas un Tulumas bahnusim.

J. W. Grahman, Rigā, eepretim Jelgawas un Tulumas bahnusim. Arkli, arktu daikti, sehjamās- un planjamās-maschinas. Ar rotahm un gepeli dshenamas kulamās-maschinas. Garretta lokomobiles un kulamās-maschinas, kas ihpashchi weenfahrschi labi taishas un daudsi pastrahda; us Parises pafauls isstahdi tahs ar 2 selta medafahm kronetas. Superfosfati, augst- un widus-grahbigi, ar peesolita labuma apgalwoshanu.

Isdewis: N. Ahsbrandts. — Drukats pee Aleksandra Stahla, Rigā, Muhsu-eelā Nr. 13.

No polizejas atwehlets. Rigā, 17. septembri 1880.